

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI (DABAR)

„*Digitalni repozitorij* (ili arhiv) je okruženje za razvoj i održavanje zbirke digitalne građe koje podržava funkcionalnosti prikupljanja, trajne pohrane i diseminacije digitalnih objekata.

Digitalni objekt je cjeloviti digitalni sadržaj (u pravilu datoteka ili skup datoteka određenog formata) koji se zasebno sprema u digitalni repozitorij kao samostalni element, pri čemu se uz digitalni sadržaj spremaju i pripadajući metapodaci i eventualno program potreban za interpretaciju ili reprodukciju sadržaja.

Institucijski repozitorij je digitalni repozitorij koji sadrži digitalne objekte koji čine digitalnu imovinu neke institucije (ustanove), npr. rezultate djelovanja institucije i/ili radove pojedinih zaposlenika, suradnika i studenata institucije. Svrha institucijskog repozitorija je povećanje dostupnosti takve građe, povećanje ugleda i vidljivosti institucije i rezultata njezinog djelovanja, te evidentiranje, trajna pohrana i diseminacija rezultata i postignuća institucije.“

Navedene definicije digitalnog repozitorija, digitalnog objekta i institucijskog repozitorija preuzeli smo iz Pravilnika sustava Dabar koji je uspostavljen u kolovozu 2015. godine (Dabar 2015).

Prvi repozitorij u sustavu Dabar je Nacionalni repozitorij završnih i diplomskih radova (ZIR) uspostavljen 21. 8. 2015., a do danas (20. 12. 2015.) Dabar sadrži još 56 repozitorija završnih radova visokih učilišta. Nacionalni repozitorij objedinjuje repozitorije završnih i diplomskih radova visokih učilišta – fakulteta, veleučilišta i visokih škola, a uspostavljen je suradnjom Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i SRCA te nekoliko knjižnica visokih učilišta.

Naziv *završni radovi* skupni je naziv za završne radove preddiplomskih, diplomskih i specijalističkih studija. Iako su diplomski radovi jedna od vrsta završnih radova, u nazivu portala ZIR dodani su kako bi korisnicima bilo jasnije o kojim je vrstama radova riječ (ZIR 2015).

U Dabar je 8. prosinca 2015. implementirana podrška za pohranu novih digitalnih objekata – doktorskih disertacija. Navedenih 57 repozitorija sadrže 3072 objekta, 1489 završnih radova, 1571 diplomski rad i 12 disertacija. Pregledavati se može Nacionalni repozitorij, ali zasebno i svaki od 56 repozitorija visokih učilišta. Pregledavanje objekata moguće je prema: autoru, ključnoj riječi, godini, znanstvenom području, visokom učilištu (u repozitorijima visokih učilišta organizacijskoj jedinici), voditelju/mentoru, članu povjerenstva, jeziku i vrsti rada. Omogućeno je i napredno pretraživanje upotrebom operatora za pretraživanje i drugih interpunkcijskih znakova.

Dabar je još uvijek u fazi razvoja pa je npr. predviđeno da se od ožujka do svibnja 2016. razvije podrška studentima za samoarhiviranje završnih radova. Osim toga, Dabar će ubuduće sadržavati i članke objavljene u časopisima, konferencijske radove, video, slike i audio.

Dabar je još uvijek u fazi razvoja pa je npr. predviđeno da se od ožujka do svibnja 2016. razvije podrška studentima za samoarhiviranje završnih radova. Osim toga, Dabar će ubuduće sadržavati i članke objavljene u časopisima, konferencijske radove, video, slike i audio.

Literatura

Dabar (2015): Digitalni akademski arhivi i repozitoriji, <https://dabar.srce.hr/>, (20. 12. 2015.).

ZIR (2015): Nacionalni repozitorij završnih i diplomskih radova, <https://zir.nsk.hr/>, (20.12. 2015.).